

ΘΡΑΚΙΚΗ
ΕΠΕΤΗΡΙΣ

ΕΤΗΣΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΘΡΑΚΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1897

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1897

ΘΡΑΚΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

 Σ διὰ σπινθῆρος ἡλεκτρικοῦ ἠσθάνθην δονηθεῖσαν πᾶσαν τὴν ὑπαρξίν μου ἅμα διελθὼν τὴν καὶ εἰς ἐμέ σταλεῖσαν ἀγγελίαν περὶ ἐκδόσεως Θρακικοῦ Ἡμερολογίου. Τῆς Θράκης τὸ σέμνωμα, τουτέστιν ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἀνατολῆς, ὑπῆρξε δι' ἐμέ σταδιοδρομίας νέας πεδίων, ἧς καὶ πολλαὶ φάσεις ἐμελλον μοιραίως νὰ κοσμῶνται τῷ ὀνόματι τοῦ ἐτέρου τῶν δύο μεγάλων περιπύστων τμημάτων τοῦ ἐθνισμοῦ ἡμῶν, τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας. Δὲν ἦτο ἄληθῶς γεγραμμένον ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης, ἔν τινι τῶν σπανίων εὐνοϊκῶν αὐτῆς πρὸς με στιγμῶν, νὰ καταδικασθῇ τῷ 1873 εἰς ἐξαφανισμόν ἢ ἐφημερίς « Κωνσταντινουπόλις » ἔνεκα ἄρθρων μου περὶ δημεύσεως τῶν ἐν Βασαραβία κτημάτων τῶν εὐαγῶν ἡμῶν ἰδρυμάτων, ἵνα διαδεχθῇ ταύτην ἡ Θράκη ἐν ᾗ εὖρηνται τὰ πλείεστα τῶν παρὰ τὸν Βόσπορον ἀσθενῶν μου ἀγωνισμάτων; Ἐν παρομοίᾳ εὐνῇ ἐμπνεύσει δὲν μὲ ἔρριψεν εἰς ὅμιλον ὅστις ἐπὶ δεκαετίαν καὶ πλέον, ἀπὸ τοῦ 1873, ἀποτελῶν τὸ διαρκές συμβούλιον τοῦ Θρακικοῦ Συλλόγου οὐ μόνον ἤγειρε τὸν ἐν Φιλιππουπόλει τοῦ ἔθνους ἡμῶν προμαχῶνα, τὰ Ζαρίφεια Διδασκαλεῖα, τῇ πρωτοβούλῃ μὲν ἐπινοήσει τοῦ ἀειμνήστου Ἡροκλέους Βασιάδου, τῇ φιλοτίμῳ δὲ δαπάνῃ τοῦ ἀοιδίμου Γεωργίου Ζαρίφη,

ἀλλὰ καὶ καθ' ἅπαν τὸ τρικυμιῶδες διάστημα τῶν καθ' ἡμῶν κυρίως διευθυνομένων ἔξωθεν ἐπιδρομῶν, ἀκαταπονήτως εἰργάζετο καὶ τὰς μερίμνας πάσας τὰς ἐθνικὰς ἀπὸ τῶν γραφείων αὐτοῦ διεκλάδου ὅπου νέος παρίστατο κίνδυνος, καὶ οὐχὶ σμικρὰν παρέσχε τὴν συμβολὴν εἰς ἀνακούφισιν ἀπὸ τῆς πνιγερᾶς ἀγωνίας ἐν ἣ κατετρύχετο τὸ ἡμέτερον ἔθνος;

Οὐτε ὁ χῶρος μοι ἐπιτρέπει, οὔτε ἐγὼ ἐπιθυμῶ ἐν βραχείαις σελίσιν νὰ κατακλείσω τὴν μακρὰν ἱστορίαν καὶ τὸν λυσιτελεῖν βίον τοῦ Θρακικοῦ Συλλόγου. Ἀλλὰ, ὡς κύριος καὶ μέγας εὐεργέτης τοῦ πολλαχῶς τὴν πνευματικὴν ἔθνους ἡμῶν ἀναζωογονήσιν ἐν τῇ Ἀνατολῇ συντελέσαντος Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ἐγένετο ὁ Χρηστάκης Ζωγράφος, οὕτως αἰωνίαν τὴν μνήμην ἐκτέσαστο ὁ Γεώργιος Ζαρίφης ἰδρύσας τὸν *Θρακικὸν Σύλλογον* καὶ τάξας αὐτὸν κηδεμόνα τῶν γενναιοδωρίᾳ αὐτοῦ συστηθέντων ἐν Φιλιππουπόλει Διδασκαλείων, ἕκαστος δὲ τῶν ἐν Θράκῃ, ἐν Ἀνατολῇ καὶ ἀπανταχοῦ γῆς ὁμοεθνῶν ὀφείλει βαθεῖαν καὶ ἐγκάρδιον τὴν εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς δύο τούτους ἄνδρας, ὧν τὴν ἐμφυτον φιλομουσίαν ὑπεδαύλισεν ὁ ἄξιος τῆς Ἡπείρου γόνος, τὸ ἀληθινὸν ἐγκαλῶπισμα τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ, ὁ ἱατρὸς συνάμα καὶ φιλόλογος Βασιιάδης. Καὶ περὶ μὲν τῆς τριάδος ἐκείνης τῶν σθεναρῶν ἀρωγῶν τῆς πνευματικῆς ἐν Ἀνατολῇ ὁράσεως τοῦ ἡμετέρου ἔθνους οὐδεμία ἀνάγκη μακροῦ λόγου ἐνταῦθα, στερεωθείσης ἤδη τῆς Πανελληνίου αὐτῶν φήμης. Θὰ ἐπικαλεσθῶ δὲ μόνον τὴν εὐλάβειαν τῆς τε Θρακικῆς καὶ ἀπάσης τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας πρὸς τὴν μνήμην τραπεζίτου ἀνδρὸς Χίου, ὅστις διατελέσας τακτικὸς πρόεδρος τοῦ *Θρακικοῦ Συλλόγου* παρὰ τῷ ἐπιτίμῳ προέδρῳ Γ. Ζαρίφῃ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ

Σωματείου τούτου μέχρι τῆς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Ἀθήνας ἀπελεύσεως καὶ οἰκογενειακῆς ἐγκαταστάσεώς του ἐπεμελήθη οὕτω τῶν συμφερόντων τῆς Θράκης, διηύθυνε μετὰ τοσούτου πόνου τὰς ἐργασίας τοῦ ὑπ' αὐτοῦ προεδρευομένου Συλλόγου, αἵτινες ἐπὶ τῶν καταπληκτικῶν κρίσεων ἃς διῆλθε τὸ ἡμέτερον ἔθνος, κατὰ τὰς ἐξωθεν ἐπιδρομὰς τῆς Ἀνατολῆς, εὐρυτέρας ἔλαβον διαστάσεις, ὥστε συχνάκις ἠρωτῶμεν ἀλλήλους ἂν ὁ Χῖος ἐκεῖνος ἦτο τραπεζίτης ἐκτοπισθεὶς εἰς κύκλους λογίων ἀλλοτρίους αὐτῷ, ἢ λόγιος ἐκ τύχης περιπεσὼν εἰς ξένας χώρας, τὰς τῶν χρηματιστῶν.

Κατὰ τὰ πλείω τοῦ ἐνὸς φοβερὰ ἔτη τὰ ὅποια συνήντησεν ὁ ἐλληνισμὸς ἐν Ἀνατολῇ, ἀπὸ τῶν Βουλγαρικῶν ὑποκινήσεων καὶ ἐντεῦθεν, καὶ τὰ ὅποια δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς μακρόδιον «φοβερόν ἔτος» κατὰ τὴν ὀνομασίαν ἣν ἔδωκεν ὁ Οὐγγὼ εἰς τὸ 1870, ὁ Θρακικὸς Σύλλογος δὲν εἶχε μόνον τῷντι νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῶν Ζαριφείων τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ περὶ τῶν σχολείων τῶν λοιπῶν κοινοτήτων τῆς Θράκης: Ἀνω καὶ κάτω, δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν ἣ ἐλυμαίνοντο πολέμιοι προσηλυτισταί, ὧν ἔδει νὰ ἀποσοβηθῶσιν αἱ μηχανορραφαί, ἣ διέτρεχον ξένοι οὓς ὠφείλομεν νὰ παρακολουθῶμεν ἵνα διαφωτίσωμεν. Ὁ πολλαχοῦ τῆς Ἀνατολῆς λειτουργῶν ἡμέτερος κλῆρος εἶχεν ἀνάγκην ἰδιαιτέρων πολλάκις ὁδηγιῶν, πλὴν τῶν ἐκ τοῦ Πατριαρχείου, ὅπως ἀνταποκρίνηται προσφόρως εἰς τὰς ἐξαπίνης διαδεχομένας ἀλλήλας δεινὰς περιστάσεις. Ὁ Θρακικὸς Σύλλογος ἄγρυπνος πάντοτε καὶ περίφροντις ἔτρεχεν εἰς θεραπείαν—ὅσον ἐνῆν αὐτῷ—τῶν ἀδολειπτῶν κακῶν, εἰ καὶ μόνον αἱ μέριμναι τῆς ἐν τοῖς Ζαριφείοις σπουδαζούσης ἄρρενος καὶ θηλείας ὁμογενοῦς νεολαίας

καὶ τῶν σχολείων τῶν λοιπῶν κοινότητων τῆς Θράκης, κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν ξένων στρατῶν, ἤθελον ἀρκέσει νὰ ἐπασχολήσωσι πάσας τὰς ὥρας τῶν διασκέψεων τοῦ Συμβουλίου τοῦ Σωματείου ἐκείνου. Ὁ ἀοίδιμος Ἀντώνιος Βλαστός ἀφίνων πολλάκις τοὺς μετὰ τῶν συναδέλφων του ἰθυστόρων τῆς Τραπεζῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως συνεδριάσεις, ἵνα σπεύσῃ νὰ προεδρεύσῃ τῶν συμβούλων τοῦ Θρακικοῦ, οἵτινες ἀνέμενον αὐτὸν κατὰ τὸ θέρος εἰς παράπλευρον εὐρεῖαν αἴθουσαν τοῦ καταστήματος τούτου, ἥ προσκαλῶν αὐτοὺς πολλάκις περὶ τὸ μεσονύκτιον εἰς τὸ ἐν Πέραν μέγαρόν του κατὰ τὸν χειμῶνα, ἵνα συσκεφθῶσι περὶ τῆς αἴφνης ἀγγελθείσης συγκρούσεως τῶν βουλγαροδιδασκάλων τῆς Φιλιππουπόλεως πρὸς τοὺς μαθητὰς τῶν Ζαριφείων, ἐδικαίους τὰς ἐλπίδας ὥς εἶχον ἀναθέσει αὐτῷ οἱ οἰκεῖοι, ὅτε ἐγκατασταθέντες εἰς Βιέννην εἶχον παραδώσει τὸν νεαρὸν γόνον εἰς τὴν παιδευτικὴν δεινότητα τοῦ περιφανοῦς διδασκάλου τοῦ Γένους Κούμα καὶ ἔπειτα εἰς τὰς τάξεις τῆς Νομικῆς ἐν Ἀιδελβέργῃ σχολῆς. Συγκινητικωτάτη δὲ τῇ ἀληθείᾳ ἦτο ἡ παιδικὴ ἀφέλεια μεθ' ἧς ἐνετρύφα ἀναπολῶν ἡμῖν ὅτι ἡ πολύτιμος γενικὴ ἱστορία τοῦ Κούμα πρὶν ἢ δοθῇ εἰς τὸν τύπον εἶχεν ἅπασα ἀντιγραφῇ εἰς τὸ καθαρὸν ὑπὸ τῶν ἰδίων ἑαυτοῦ χειρῶν.

Ὁ Ἑλλ. Φιλολογικὸς Σύλλογος Κωνσταντινουπόλεως ἀσχολούμενος πάντοτε εἰς τὰς φιλολογικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς του ἐργασίας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1873 μέχρι τοῦ 1880 καὶ εἰς τὰς φροντίδας τῆς καθ' ἅπασαν τὴν Ὁθ. Αὐτοκρατορίαν ἐθνικῆς ἡμῶν ἐκπαιδεύσεως, αἵτινες εἶχον καταστήσει αὐτὸν κατὰ τοῦτο οἶονεϊ ὑπουργεῖον τῆς Ἑλλ. παιδείας, ἔσπευσεν ὁμως, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀγωνίας εἰς ἣν ἐνέβαλε πάντας τοὺς ὁμογενεῖς ἡ φοβερά θύελλα τῆς Συνθήκης τοῦ Ἀγίου

Στεφάνου, νὰ συγκαλέσῃ κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1878 ἐν ταῖς αἰθούσαις αὐτοῦ πάντα μὲν τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐλληνικὰ ἐκπαιδευτικὰ Σωματεῖα, πολλοὺς δὲ ἀντιπροσώπους τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας, ὅπως ὅ,τι δυνατόν πράξῃ πρὸς ἀποσόβησιν τῆς ἀποσλαυώσεως τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν καὶ τὰς προσηκούσας ἀπευθύνῃ διαμαρτυρίας εἰς τὰς Μεγάλας Δυνάμεις.

Ὅτε δέ, συνταχθέντων τῶν ἀρμοδίων ἐπιστημονικῶν γραμμάτων ὑπὸ τριμελοῦς ἐπιτροπείας ἣν ἀπετέλουν ὁ ἀοίδιμος Βασιλάδης ὁ καὶ τὴν σύγκλησιν τοῦ Συλλόγου εἰσηγησάμενος, καὶ δύο γνωστοὶ τῆς μεγάλης Θρακικῆς πρωτεύουσας δημοσιογράφοι, καὶ ἐπιδοθέντων τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισήμοις, ἐδέχσεν ἐν κατανυκτικῇ τελετῇ νὰ ἀναγγελθῶσι τὰ γενόμενα διαβήματα καὶ τὰ ἐπελθόντα ἢ πιθανὰ ἐκ τούτων ἀποτελέσματα, οἱ ἐπὶ τοῦ προεδρικοῦ ὑψώματος τοῦ Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου μόνοι καθήσαντες πρόεδροι τῶν Σωματείων, τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ὑποφαινομένου, ὅστις πρό τινων ἐβδομαδῶν εἶχε τιμηθῇ διὰ τῆς προεδρίας τοῦ Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου, παρεχωρήθη ἡ τιμητικὴ θέσις τοῦ ἡγέτου τῆς συνελεύσεως εἰς τὸν Ἀντώνιον Βλαστὸν προϊστάμενον τοῦ Θρακικοῦ Συλλόγου, καὶ διότι πρεσβύτερος ἦν τοῦ φυσικοῦ τῆς συνεδρίας προέδρου, ὃς ἦν ὁ τοῦ Φιλολογικοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν θέρμην μεθ' ἧς κατὰ τοὺς δεινοὺς ἐκείνους καιροὺς, ἐπεμελήθη τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων.

Τὴν θέρμην δὲ ταύτην ἐπεδείξατο καὶ ὅτε, κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1879 νομίσας ὅτι ὤφειλον νὰ καταλίπω πρακτικόν τι ἶχνος τῆς ἐκ τοῦ Φιλ. Συλλόγου διαβάσεώς μου καὶ βλέπων οἷον κίνδυνον διέτρεχον ἐκ τῶν περιστάσεων αἵ τε ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ μητροπόλεις καὶ τὰ σχολεῖα, ἔγων,

ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ εἰς πᾶν ἔθνικόν καλὸν προθύμου μακαρίτου Μενελάου Νεγρεπόντη, νὰ συντάξω καὶ ἀπευθύνω ἐπίσημον ἐνσφράγιστον ἀναφορὰν ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τῶν προέδρων τοῦ Φιλολογικοῦ, τοῦ Θρακικοῦ, τοῦ Ἑπειρωτικοῦ καὶ τοῦ Μακεδονικοῦ πρὸς τινὰς τῶν φυσικῶν τοῦ ἔθνους μεγάλων εὐεργετῶν. Ἡ ἀπόφασις ἐθεωρήθη παρακεκινδυνευμένη πως καὶ μὴ δυναμένη νὰ ἐπενέγκῃ τοὺς προσδοκωμένους καρπούς· ἀλλ' οἱ αἰοίδιμοι Βασιᾶδης, πρόεδρος τοῦ Ἑπειρωτικοῦ καὶ Ἀντώνιος Βλαστός, πρόεδρος τοῦ Θρακικοῦ προθυμότατα ἐνστερνισθέντες τὴν ἰδέαν ἔθηκαν ὑπὸ τὴν ἀσθενῇ μου πεζογραφίαν καὶ τὰς ὑπογραφὰς καὶ τὰς σφραγίδας τῶν οἰκείων Σωματείων καὶ συνετέλεσαν οὕτως ὅπως ἀπὸ τοῦ 1881 οἱ μεγάλοι ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φυσικοὶ εὐεργέται τοῦ ἔθνους παρέχουσι τὴν ἀποτελεσματικὴν αὐτῶν ἀρωγὴν εἰς τὴν ἐν Ἀνατολῇ ἐκπαίδευσιν τῆς ὁμογενοῦς νεολαίας.

Τούτων ἕνεκα τὸ τοῦ Θρακικοῦ Συλλόγου Συμβούλιον ἐκπληροῦν καθήκον πένθιμον, νὰ προσκαλέσῃ εἰς ἐπιμνημόσυνον τελετὴν τοὺς ὀρθοδόξους κατοίκους τῆς Κ/λεως, ὅπως δεῖθῶσιν ἐν τῷ κατὰ τὸ Πέραν ἱερῷ ναῷ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ἐπὶ τῇ ἀώρῃ καὶ σκληρᾷ ἀπωλείᾳ τοῦ Ἀντωνίου Βλαστοῦ, ἀποβιώσαντος τὸν χειμῶνα τοῦ 1880 ἐν Ἀθῇναις, ὀλίγους μῆνας μετὰ τὴν ἐνταῦθα ἐγκατάστασίν του, ἐνόμισε πρέπον νὰ ἐξυμνήσῃ περιτράνως τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀποβιώσαντος διὰ λόγου ὅσον ἔνεστι πιστῶς διερμηνεύοντος τὰ αἰσθήματα καὶ τῶν συνεργατῶν του καὶ τῶν Θρακῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων ἀπάντων τῶν γνωσκόντων τὰς ἐθνικὰς τοῦ ἀνδρὸς μερίμνας καὶ ἀλγυδόνας. Καὶ δὲν ἦτο μὲν ἴσως ὁ ὑποφαινόμενος ὁ ἀξίαν τοῦ ὑμνουμένου κεκτημένος τὴν εὐγλωττίαν· ἀλλὰ τὰ αἰσθήματα καὶ ἡ διάνοια τοῦ Ἀντω-

νίου Βλαστοῦ παρείχον τοσαύτην ὕλην ὥστε ὁ ὑμνητῆς βιογράφος ἡδυνήθη νὰ ἀναπτύξῃ μετὰ τῶν προσηκουσῶν διαστάσεων τὸ πάντοτε ἐν τε τῷ παρελθόντι καὶ τῷ παρόντι καὶ τῷ μέλλοντι Ἑλληνικὸν θέμα τῆς ἀποτελεσματικῆς δράσεως τῶν τε ἀτόμων καὶ τῶν Σωματείων καὶ συνεταρισμῶν, καὶ νὰ διατυπώσῃ ἐκ νέου ὡς ἔθνικὸν πρόγραμμα τὴν στενὴν σύμπραξιν τῶν πλουσίων μετὰ τῶν λογίων, ἧς ἡ ὑπόμνησις ἦτο τότε μάλιστα λίαν ἐπείγουσα, διότι ἐπιθυριζετο ἡ δυστυχῶς εὐθὺς ἀμέσως ἐπελθοῦσα ἀλλοίωσις τοῦ Συλλογικοῦ καθεστῶτος διὰ τῆς ιδρύσεως νέου Σωματείου ἀπορροφήσαντος τὰς τέως λίαν χρήσιμους ἐκπαιδευτικὰς ἐργασίας τοῦ Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου.

Καίτοι θυελλώδης ἦτο καὶ παγερὰ ἡ πρωία ἐκείνη, καθ' ἣν ὑπὸ τοῦ Θρακικοῦ ἐτελεῖτο ἡ πρὸς τὸν Θεὸν δέησις ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ Ἀντωνίου Βλαστοῦ, πρῶτοι πάντων ἔσπευσαν νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν ναὸν οἱ ὁμογενεῖς τραπεζίται, οὓς βαθέως ἐφαίνετο συγκινοῦσα ἡ ἀσθενῶς ἄλλως ἀναπαρσταθεῖσα εἰκὼν μιᾶς τῶν μεγαλοπρεπῶν σελίδων τοῦ ἔθνικοῦ ἡμῶν βίου, ἡ εἰκὼν τοῦ ἐν ὀνόματι τῆς Ἑλληνικῆς παιδείσεως καὶ τῶν λοιπῶν ἔθνικῶν ἀναγκῶν ἱεροῦ συνδέσμου τῶν ἀπανταχοῦ γῆς διεσπαρμένων ὁμογενῶν, ἡ εἰκὼν τῶν ἀπὸ Χίου ἢ Ἡπείρου εἰς τὰς ξένας χώρας, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Δουνάβεως, τοῦ Σηκουάνα καὶ τοῦ Ταμέσεως περιπλανηθέντων, ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Βοσπόρου ἢ ἀλλαχοῦ τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν ἢ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου ἐγκαθιδρυθέντων, ἵνα περὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς τῶν τέκνων τῶν ἐν ταῖς ἀπωτάταις γωνίαις τῆς Θράκης, τῆς Μακεδονίας, τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἢ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου περιπαθῶς ἐπιμεληθῶσιν, ὡς εἰ τὴν πρωτίστην τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐντολῶν ἐξεπλήρουν. Ἡ ἀνάμνησις τῆς ἀρωγῆς ἧς

ἔτυχε παρὰ τοῖς συγχρόνοις αὐτῷ τραπεζίταις ὁ περικλεῆς Κοραῆς προσώρισται νὰ χρησιμεύῃ ὡς ἰσχυρὸν ἐλατήριο τῶν ψυχῶν πάντων τῶν ὁμοπαγῶν αὐτοῦ ἐν τε τῷ παρόντι καὶ τῷ μέλλοντι, ἡ δὲ σκιαγράφησις τῶν ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς προόδου καὶ ἰσχύος μεριμνῶν τοῦ Ἀντωνίου Βλαστοῦ, ὅσον ὠχρὰ καὶ ἂν ἦτο, δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ συγκινήσῃ τὰ σπλάγχνα ἀνδρῶν συνειθιζόντων νὰ λέγωσι περὶ ἐκείνου κεῖναι ὁ καλλίτερος ὅλων μας» καὶ νὰ προτρέψῃ εἰς μίμησιν τῆς πολιτείας αὐτοῦ.

Ἀτελῆς ὀρθῶς, θὰ εἶπητε, ἡ διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Συλλόγων. Μάλιστα, ἀτελεστάτη, ὡμολογοῦμεν πάντοτε τοῦτο, ἀλλὰ ἐπείγουσα καὶ Ἑλληνική, ἀξία ἔθνους ἱστορικοῦ καὶ πεπολιτισμένου. Οἱ διαφιλονεικήσαντες τὴν μεγάλην ὠφέλειαν ταύτης δὲν ἐλεπτολόγησαν περὶ τὰ καθέκαστα καὶ δὲν εἶχον τὴν ἀπαιτούμενην ἀνάπτυξιν ὅπως ἐκτιμήσωσι δεόντως τὴν εὐρεῖαν ἐντολὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἢ τὰς πολλαπλᾶς αὐτοῦ δυνάμεις. Ἄλλως δὲ ἡμεῖς πρῶτοι ἐδυσσφοροῦμεν καὶ ἠγανακτοῦμεν ὡσάκις ἀπεδίδετο ἡμῖν ἡ πεποιθήσις ἢ ἰδέα ὅτι διὰ τῆς πνευματικῆς μόνης δράσεως ἔμελλε νὰ στηριχθῇ κατὰ παντὸς κινδύνου ὁ Ἑλληνισμός, καὶ μετὰ ὀδύνης ἐβλέπομεν ὅτι πάντα τὰ ἐθνικὰ τμήματα δὲν εἶχον κατανοήσει τίνας καὶ οἷας ἕκαστον αὐτῶν ὤφειλε νὰ καλλιεργήσῃ δυνάμεις. Ἡ ὀδύνη αὕτη οὐδέποτε ἐπαύσατο κατέχουσα τὰς ψυχὰς ἡμῶν, εἰ καὶ φαιδρὰς ἐλπίδας ὀσημέραι ἠρυόμεθα ἐκ τῶν ἐν Ἀνατολῇ στενοτέρων ἢ εὐρυτέρων συνεταιρισμῶν. Τὰς ἐλπίδας δὲ ταύτας ἐπανειλημμένως ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ αἰσθανθῇ ἐπανθούσας ἐν τοῖς σπλάγχνοις αὐτοῦ ὁ ὑποφαινόμενος, ὡσάκις μάλιστα ὑπὸ θερμουργῶν ἐργατῶν ἐζητεῖτο ἡ σύμπραξις του. Ἀλησμόνητοι θὰ παραμείνωσι καὶ πέραν τοῦ τάφου δι' ἐμὲ αἱ ἐν Φαναρίῳ

ἐκδηλώσεις ἐκεῖναι τῶν εἰς χιλίους καὶ διακοσίους αὐξηθέντων ἐπὶ τῆς προεδρίας μου ἐταίρων τῆς Ἀδελφότητος Ξηροκρήνης οἵτινες, εἴτε κατὰ τὰς ἀρχαιρεσίας εἴτε κατὰ τὴν ἐξ ἀθώων καὶ ἀδελφικῶν εὐωχιῶν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν ἡρεμον καὶ σοβαρὰν συνεικίαν, ἐν ᾗ ἐδρεύει ἀλλὰ δὲν ἐφησυχάζει ἡ ὑπὲρ τοῦ Γένους ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, ἐν ἱερῷ ἐνθουσιασμῷ ἠγάλλοντο καὶ ἐζητωκραύγουν ἐπὶ τῇ προαγωγῇ καὶ τῇ εὐρώστῳ γονιμότητι τῆς γεραρᾶς τοῦ Γένους σχολῆς συναθροιζόμενοι ἐκεῖ ἀπὸ τῶν περάτων τῆς ἐλληνικῆς γῆς· διότι εἰς τὰς χαρμοσύνους ἐκείνας πανηγύρεις συνήρχοντο ἀπὸ τῆς Βάρνης καὶ τῆς Θεσσαλίας, ἀπὸ τῆς Κυνουρίας καὶ τῆς Εὐρυτανίας, ἀπὸ τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπὸ τοῦ Πόντου καὶ τοῦ Αἰγαίου.

Τοὺς μυχούς δὲ τῆς καρδίας μου θὰ ἀνακυκᾷ καὶ θὰ συγκινῇ πάντοτε ἡ ἀνάμνησις τῆς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τὴν ἐπίτιμον προεδρίαν μου ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη ὑπὲρ τῆς Μακεδονίας τὸ πρῶτον καὶ ὑπὲρ τῆς καλλιεργείας τοῦ μουσικοῦ αἰσθήματος ἔπειτα ἀγωνισαμένης εὐγενοῦς νεολαίας, ἣτις ἅμα ἐξελθοῦσα τῶν σχολικῶν τάξεων ἔδραμε μετὰ ζήλου ἐνθέου νὰ προσενέγκῃ τὴν συμβολὴν αὐτῆς εἰς τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν καὶ εἰς τὰς παραβολωτάτας τῶν ἐπιχειρήσεων νὰ προβῇ ἐτοίμη κατὰ τῶν ἐξωθεν εἰσβαλόντων εἰς τὴν Ἀνατολὴν πολεμίων τοῦ καθεστῶτος, οὕτινος τὴν ἀλλαγὴν χάριν ἑαυτῶν μόνον ἐπεζήτησαν. Ἐκ τῆς νεολαίας ἐκείνης τοῦ Ἑρμοῦ ἐγένοντο διαπρεπεῖς ἔπειτα δημοσιογράφοι, καὶ τῶν ἡκιστα εὐπαιδεύτων μελῶν αὐτῆς διατηρησάντων φλογερὸν τὸν ἀρχαῖον ἐκεῖνον ἐνθουσιασμόν εἰς οἰονδῆποτε καὶ ἂν ἐπεδόθησαν στάδιον. Ἐν τῷ ὁμωνύμῳ δὲ τοῦ Συλλόγου Ἑρμοῦ μηνιαίῳ περιοδικῷ τῷ δωρεάν ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν διαδεδομένῳ ἀνεπτύχθησαν ἐν ἐκτάσει ὑπὸ τοῦ ὑποφαινο-

μένου αἱ ἀσαλεύτως ἀπὸ μακροῦ χρόνου ριζωθεῖσαι παρ' αὐτῷ ἰδέαι τῆς ἀτομικῆς καὶ ἐταιρικῆς συμπράξεως τῶν Ἑλλήνων, αἱ στοιχειωδῶς διατυπωθεῖσαι ἐν τῷ ἀνωτέρῳ που μνησθέντι ἐπισήμῳ τῶν Συλλόγων ἐγγράφῳ πρὸς τοὺς φυσικοὺς εὐεργέτας τοῦ ἔθνους, καὶ ἐν ταῖς σελίσιν τοῦ περιοδικοῦ ἐκείνου ἐπανελήφθη ἡ πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ ὁμογενεῖς ἐπὶ κλησίς, ὅπως ιδρύσωσιν εὐρὺ Σωματεῖον πρὸς ἔγκαιρον ἀποσώθῃσιν πασῶν τῶν ἐξωθεν ὀλεθρίων ἐπιδρομῶν καὶ ἐπιρροῶν, ἐπὶ κλησίς συχνότατα καὶ κατὰ κόρον ἀπαντῶσα καὶ ἐν ἀπάσαις ταῖς ἀκολουθῶν δημοσιευθείσαις πεζογραφίαις αὐτοῦ.

Τὰς προχείρως ἐρριμμένας ἐνταῦθα Θρακικὰς ἀναμνήσεις οὐδαμῶς ἀξιῶν νὰ παραδώσω εἴτε εἰς τὰς ἐνεστῶσας εἴτε εἰς τὰς μελλούσας ὁμογενεῖς γενεὰς ὡς κεφάλαιον ἔστω καὶ συνοπτικὸν τῆς συγχρόνου ἐθνικῆς ἱστορίας ἐπιθυμῶ μόνον νὰ καταλήξω παρατηρῶν εἰς τοὺς χλευάσαντας ἢ καὶ νῦν ἔτι καταφρονοῦντας τὴν ἐν Ἀνατολῇ πνευματικὴν ὁρᾶσιν ὅτι τὰ ὑπὲρ τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀποτελέσματα αὐτῆς τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἐγένοντο, ὥστε ἡ προαγωγή αὐτοῦ καὶ ἡ ἐνίσχυσις ἡ διὰ ταύτης ἐπιτευχθεῖσα, ἡνωμένη μετὰ τῆς τραπεζίτικῆς, ἐμπορικῆς, βιομηχανικῆς καὶ γεωκτημονικῆς προόδου τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐξηνάγκασε τοὺς πολεμίους αὐτοῦ νὰ ὑποστῶσι τὰς θυσίας καὶ τοὺς κινδύνους πολέμου δεινοῦ καὶ μεγάλου ὅπως ἀνακόψωσι τὴν πρὸς τὰ πρόσω γενναίαν τούτου πορείαν. Διότι αὐτὸς ἦτο ὁ κύριος σκοπὸς τῆς ὑπὲρ Βουλγάρων ἐκστρατείας τοῦ 1877.

Ο. ΙΑΛΕΜΟΣ